

ДИНО БУДЗАТИ

24 МАРТ 1958 Г.

Превод от италиански: Нева Мичева, 2011

chitanka.info

При определени атмосферни, часови и светлинни условия можем да видим и с невъоръжено око трите малки изкуствени спътника, които човекът изпрати от Земята към междупланетните пространства от 1955 до 1958 г. — те си останаха запокитени там, по всяка вероятност завинаги, да се въртят безспир около нас. В някои зимни привечери, когато въздухът е кристално бистър, трите миниатюрни точици блещукат с постоянно и сърдито сияние — две са много близки и почти се докосват, а третата е по-встрани, самотна. Но ако вземем някой мощен бинокъл или далекоглед със силно увеличение, можем да ги наблюдаваме много по-добре, почти като нископрелитащи самолети. (Отпуснат в шезлонга на верандата на вилата си, старият Форест, човекът, който ги замисли и възжела, вече осемдесетгодишен, ги чака ли, чака в своите безсънни астматични нощи. И когато първата от трите изскочи иззад черния ръб на стряхата му, той вдига до окоото си малкия телескоп, монтиран на специална еластична стойка и гледа, гледа с часове.)

Ето първия, наречен Хоуп^[1] заради упованието, изпълнило през оня паметен септември целия човешки род и накарало го да забрави мерзостите, в които минават дните му (и все пак не друго, а именно една долна цел, един непризнат ламтеж по власт го запрати с продължително свистене право към зенита, същевременно с което нагоре се вдигнаха лицата на тристата хиляди свидетели, събрани в Уайт Сандс в 4:53 сутринта).

Видян от такава дистанция, Хоуп прилича по форма на къс молив, сребрист на цвят и искрящ в осветената си част, докато другата тъне в мрак. Стои така килнат, че изглежда забучен в нищото — напуснат, забравен и мъртъв. И е необходимо сериозно усилие на въображението, за да се убеди човек, че във вътрешността му още се намират телата на Уилям Б. Бъркингтон, Ърнест Шапиро и Бърнард Морган, с други думи: героите, пионерите, които обикалят непрестанно Земята. А оттогава минаха вече двайсет години!

Съвсем близо е най-големият сателит, втори по ред на изстрелването: размерът му е поне четири пъти колкото на първия; гладък, прекрасен, яйцевиден, в изумително оранжев цвят. Към опашката му стърчи нещо като сноп от еднакви органични тръби: били за ракетите, разправят. Наричат го *L. E.* — инициалите означават *Lois' Egg*, *Яйцето на Лоис*, в чест на госпожа Лоис Бъргър, любимата

съпруга на конструктора, заминала с него и с него останала вечно да кръжи горе (тя, той и техните седмица другари, да не забравяме).

Преместваме телескопа на 24 градуса и ето го третия, Фейт^[2], трети и хронологически. Кръстиха го в името на вярата, крепяща хората в опита им да постигнат онова, в което други са се провалили. Очертанията му са подобни на тези на Хоуп, само че е малко по-голям. Боядисан е на жълти и черни ивици, които се различават ясно и до днес, и тъкмо те, повече от каквото и да било друго, ни връщат сигурността, че той е наше дело, а не блуждаеща отломка от някакъв неизвестен космически катаклизъм. Фейт излетя с петчленен екипаж. Имената им бяха Палмър, Соу, Ласал, Козентино и Томпсън: в пет различни гробища, разпръснати по малкия ни свят, пет празни гроба ги очакват, но те продължават да се въртят, вероятно недокоснати от разложението — дори когато човечеството изчезне от лицето на Земята те все така ще обикалят около нея.

24 март 1958 г. е кошмарната дата на това трето възнасяне. Тя не се празнува като национален празник и годишнините от нея минават под сурдинка, сякаш ни е страх да ги отбележим. Дори в учебниците събитието е само бегло засегнато. И все пак нито Зама, нито Валми, нито Куликово поле, нито Ватерло, нито откриването на Америка, нито френската революция могат да се сравняват с него (единствената възможна съпоставка, ако много държим, е с рождението на Господа наш Исус Христос). Оттогава — о, и аз помня как живеехме някога! — хората се промениха: различни са мислите, работата, желанията, привичките, развлеченията, любовта. Без да признават пред самите себе си от своего рода неудобство, те поеха по друг път. По-добър или по-лош? Безсмислен въпрос — достатъчно е да се огледаме, да се вслушаме в разговорите, да понаблюдаваме постъпките им в тази година Божия 1975-а. (Но старият Форест, прикован към леглото, не знае умора и ако нощта е ясна, съзерцава трите причудливи апарата, сякаш вътрешно още се бунтува срещу случилото се, сякаш го гризе негодувание към съдбовното откритие, което промени живота ни.)

Спомняте ли си? Хоуп беше снабден с мощни радиоапарати. Идеален старт, идеална траектория, пътят му беше контролиран от базата с точност до метър. По някое време обаче всички видяха как се накланя и заема сегашната си нелепа крива позиция — остана да

стърчи като свещичка, зашипана небрежно на коледната елха. И ни вест, ни кост от екипажа. Мълчанието ги погълна.

Фейт и *Яйцето* се родиха във взаимна надпревара, когато първоначалното обезсърчение се поразсея. От двата по-бърз излезе *Яйцето*. Мисълта за тримата мъртви, погребани в космическата пустош, додаде тържественост на церемонията. Изстреляха го през ноември 1957 г., като траекторията му беше изчислена така, че да мине в близост до *Хоуп*, тази безжизнена небесна развалина. Госпожа Лоис Бъргър бе последната, която се качи в космическия кораб. И преди металната врата да се затвори окончателно, подаде красивата си главица, за да поздрави екзалтираната тълпа. Последва огненото изригване, атомният взрив, зловещият тътен, който никога няма да забравим. И *Яйцето* в миг се превърна в смаляващо се от секунда на секунда пламъче. *Всичко е наред*, докладва веднага бордовото радио, *минимални вибрации, редовна температура... редовна температура*, повтори след известно време. След което дойде загадъчното съобщение: *what a sound*, какъв звук, обади се радиото, *an odd*, някаква странна... и тук предаването прекъсна. Последва тишина. И безстрашното яйце увисна над бездната (и сега кръжи ли, кръжи безмълвно над все още живата Земя).

Самоубийственият поход на първата експедиция не бе достатъчен да предотврати третата. Трябва ли да уточняваме как *Фейт* излетя четири месеца по-късно? И как също глътна началните отсечки от пътя точно по план? Как Томпсън, свързочникът, съобщи по радиото първите новости, но по някое време каза: *Dammit but here we've got in...!*, и край? (Стига да искате, в продажба ще намерите плочи, които възпроизвеждат едно към едно паметното обаждане. Гласът е ясен и спокоен дори там, където възкликва: „По дяволите, та ние се оказахме в...!“ , а после се чува прашенето от грамофонната игличка; нищо повече освен ужасяваща тишина.)

Сега, след седемнайсет години, само отделни ентусиасти упорито продължават да се ровят в смисъла на тези предсмъртни известия. Ако и първото да изглеждаше неразгадаемо, за вникването във второто бе необходимо по-малко от денонощие, а заедно с него се разкри и енигмата, която *Яйцето* остави след себе си. Така че днес — като изключим споменатите непоправими ентусиасти, на които им се ще някак да запазят достойнството на човека — никой вече не се

съмнява, че трите совалки са били връхлетени от звука, на който нашата клета душа не издържа. *An odd music*, странна музика, е искал да каже радистът на *Яйцето*, но точно тогава сърцето му се е пръснало. *But here we've got in Paradise*, та ние се оказахме в рая, е имал предвид непрежалимият Томпсън, когато и у него нещо жизненоважно се е скъсало.

В света за няколко дни настана объркване, после дойдоха ожесточените спорове, безразсъдната ярост, едно дълго и обстоятелствено послание от президента на Съединените щати и накрая, след като станалото бе осмислено — същинска паника, сякаш бе възвестено пришествието на Месията. Що за примитивизъм, възроптаха учените, възмутени от абсурдната хипотеза, да не сме в средновековието! Срамота, включиха се и теолозите, оскърбени от дръзката идея, че небесното царство може да е толкова близо, надвиснало тъй ниско над нас, че ако надигнем глава, едва ли не ще ударим чело в него. В крайна сметка обаче учени и теолози се умълчаха и от известно време насам вече не смеят да вдигат шумотевица.

Но най-лошото е следното: вместо да се зарадват на удивителната близост на Бог, на Всемогъщия и Неговото Царство, вместо да празнуват и да ликуват, хората изгубиха вкус към съществуването си. Вече дори не се сражават, не се мразят и сега въпросът е: къде отиде солта на живота? Всевишният отреди: оттука няма да преминете, тук е домът Мой. И Земята се спаружи до размерите на орехче, печален затвор, от който няма измъкване. Човекът е тъжен. Никога преди не се е взирал в дълбините на вечния простор и не се е реял сред гмежта на небесните тела както сега. Дори Луната, която някога изглеждаше наша, доби отново суровото величие на непристъпните планини. Ефирни редици блажени, най-сетне знаем това, се носят над нас с песнопения (а смятахме, че Данте Алигиери си е измислил всичко от игла до конец!).

Би трябвало да се гордеем: ангелското обиталище се намира в нашата периферия, точно в преддверието на старата зловредна планета Земя, бълха сред бълхите, пръснати из Вселената. Нима това не е доказателство, че сме избрани сред всички създания? Струва ми се обаче, че по някакъв неведом начин всички всъщност се почувствахме засегнати: като уличното помиярче, което се мисли за голяма работа,

докато не види отблизо великолепия породист дог; или като сиромаша, комуто се разваля удоволствието от оскъдния залък, ако зърне отрупания със скъпоценности сатрап; или дори като говедаря, който един ден забелязва, че от другата страна на горичката, на хвърлей място от неговата съборетина, царят си е построил палат. Пък и да не забравяме смъртната опасност от божествената музика. Защото горе свирят и пеят. И не съществува обвивка, достатъчно плътна (ако ще да е дебела като Великата китайска стена), която да спре тези ноти, по-красиви, отколкото ни е по силите да понесем.

Оттук и недоволствата на стария Форест в мъчителните му нощи на астма, докато се излежава на откритата си веранда. Оттук и покрусата ни. Защото това е небесната твърд, Царството на вечния триумф, Емпирея, божествените Елисейски полета. Но то е и непреодолимият предел, който се изпречва по пътя ни, а ние сме живи хора! И хайде да си го кажем правичката: един железен или гранитен похлупак нямаше да е по-тежък (по-тежък от рая). Сега сквернословя ли?

[1] *Hope* — надежда (англ.). — Б. пр. ↑

[2] *Faith* — вяра (англ.). — Б. пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.